

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه تربیت معلم آذربایجان

دانشکده علوم پایه

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد

رشته ریاضی کاربردی

عنوان :

حل عددی برای دسته خاص از دستگاه معادلات
انتگرال – دیفرانسیل ولترای غیر خطی با یک روش
ساده با دقت بالا

استاد راهنما :

دکتر علی خانی

استاد مشاور :

دکتر ناصر آقازاده

پژوهشگر :

آیدین استوار

مهر ماه ۱۳۸۹

تبریز- ایران

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تقدیم به

پدر و مادر بزرگوارم

تشکر و قدردانی

سپاس خداوندگار حکیم را که با لطف بی کران خود، آدمی را زیور عقل آراست.
در آغاز وظیفه خود می دانم از زحمات بی دریغ استاد راهنمای خود، جناب آقای دکتر علی خانی، به خاطر کمک های بی دریغش که به پایان نامه محتوا بخشیدند و با من همچون یک برادر بودند، صمیمانه تشکر و قدردانی کنم.

از جناب آقای دکتر ناصر آقازاده که زحمت مطالعه و مشاوره این رساله را تقبل فرمودند، کمال امتنان را دارم.

و در پایان بوسه می زنم بر دستان خداوندگاران مهر و مهربانی، پدر و مادر عزیزم و بعد از خدا، ستایش می کنم وجود مقدس شان را و تشکر می کنم از خواهر دو قلوی عزیزم که همواره در تمام مراحل زندگی مشوق و راهنمای من بوده اند.

آیدین استوار

فهرست مندرجات

iv	چکیده
v	پیشگفتار
۱	۱ مفاهیم مقدماتی
۱	۱.۱ مقدمه
۳	۲.۱ دسته‌بندی معادلات انتگرال
۳	۱.۲.۱ معادله انتگرال فردهلم
۷	۲.۲.۱ معادله انتگرال ولترا
۹	۳.۲.۱ معادلات انتگرال منفرد
۱۱	۴.۲.۱ معادله انتگرال-دیفرانسیل
۱۳	۵.۲.۱ دستگاه معادلات انتگرال-دیفرانسیل
۱۶	۲ روش تاو عملیاتی و تجزیه ادومیان و تقریب پاده

۱۶	تاریخچه روش تاو	۱.۲
۱۸	روش تاو عملیاتی	۲.۲
۱۹	تبدیل قسمت مشتق	۱.۲.۲
۲۲	روش تجزیه ادومیان	۳.۲
۲۲	مقدمه	۱.۳.۲
۲۳	روش تجزیه ادومیان برای معادلات انتگرال فردهلم غیر خطی	۲.۳.۲
۲۵	روش تجزیه ادومیان برای معادلات انتگرال ولترای غیر خطی	۳.۳.۲
۲۶	تقریب پایه	۴.۲
۲۶	مقدمه	۱.۴.۲
۲۶	تقریب پایه	۲.۴.۲
۳۰	حل عددی معادلات انتگرال-دیفرانسیل ولترای غیر خطی	۳
۳۱	حل عددی به روش تجزیه ادومیان و تاو عملیاتی همراه با تقریب پایه	۱.۳
۳۱	تبدیل به دستگاه معادلات جبری	۱.۱.۳
۳۳	نتایج عددی	۲.۳
۳۳	مسئله رشد جمعیت	۱.۲.۳
۳۳	مسئله تغییر شکل پلیمر	۲.۲.۳
۳۳	بررسی دقت روش	۳.۲.۳

۴۰	حلّ عددی دستگاه معادلات انتگرال – دیفرانسیل ولترای غیرخطی	۴
۴۰ مقدمه	۱.۴
۴۰ حلّ عددی به روش تجزیهٔ ادمیان و تاو عملیاتی	۲.۴
۴۱ تبدیل به دستگاه معادلات جبری	۱.۲.۴
۴۴ نتایج عددی	۳.۴
۴۹ واژه نامهٔ انگلیسی به فارسی	
۵۲ واژه نامهٔ فارسی به انگلیسی	
۵۵ کتاب نامه	

چکیده

در این رساله روش تاو عملیاتی همراه با تجزیه ادمیان برای حل عددی از معادله انتگرال – دیفرانسیل ولترای غیر خطی و نیز دستگاه معادلات انتگرال – دیفرانسیل ولترای غیر خطی به کار رفته است. همچنین از تقریب پاده برای بهبود بخشیدن جواب حاصل استفاده شده است. این روش ضمن برخورداری از دقت کافی، از محاسبات پیچیده ای نیز برخوردار نیست و در تمامی مراحل از عملیات ساده ماتریسی استفاده شده است.

در انتهای هر فصل مثالهایی آورده شده است که نتایج آنها دقت و کارایی خوب روش تاو عملیاتی را نشان می دهد.

واژه‌های کلیدی: روش تاو عملیاتی، روش تجزیه ادمیان، معادله انتگرال-دیفرانسیل ولترای غیر خطی، دستگاه معادلات انتگرال-دیفرانسیل ولترای غیر خطی، تقریب پاده.

پیشگفتار

معادلات دیفرانسیل و معادلات انتگرال-دیفرانسیل غیرخطی در بسیاری از مدل‌های ریاضی پدیده‌های غیرخطی شاخه‌های مختلف علوم مانند دینامیک سیالات، فیزیک حالت جامد، فیزیک پلاسما، زیست‌شناسی و فیزیک نظری ظاهر می‌شوند. معادلات انتگرال-دیفرانسیل در سال‌های اخیر، حجم وسیعی از مطالعات را به خود اختصاص داده است. چون امکان پیدا کردن جواب تحلیلی برای اکثر معادلات انتگرال-دیفرانسیل غیرخطی خیلی مشکل و پیچیده است لذا برای حل آنها، روش‌های عددی مختلفی مورد بحث قرار می‌گیرد. در سال ۱۹۳۸ لانچسوز^۱، روش جدیدی برای حل عددی معادلات دیفرانسیل از خانواده روش‌های طیفی معرفی کرد و به دلیل ظهور پارامتر τ آنرا روش تاو نامید. در این روش مانند سایر روش‌های خانواده طیفی، جواب تقریبی بصورت بسط بر حسب توابع پایه‌ای نوشته می‌شود. در سال ۱۹۸۱ نسخه‌ای از روش تاو بنام روش تاو عملیاتی اولین بار توسط اورتیز^۲ و سمرا^۳ برای حل عددی معادلات دیفرانسیل بکار گرفته شد. از سال ۱۹۹۹ شهراد، حسینی، رحیمی، پورمحمد، عبادی و خانی این روش را برای حل عددی انواع معادلات انتگرال و معادلات انتگرال-دیفرانسیل خطی و غیر خطی مورد بحث قرار داده‌اند. در این رساله روش تجزیه ادومیان همراه با تاو عملیاتی را برای حل عددی معادلات انتگرال-دیفرانسیل ولترای غیرخطی بدون خطی‌سازی قسمت‌های غیرخطی تعمیم می‌دهیم و از تقریب پایه برای بهبود بخشیدن جواب حاصل از

C. Lanczos^۱

E. L. Ortiz^۲

H. Samara^۳

روش مذکور استفاده می شود. در فصل اول به مفاهیم اولیه که در فصل های بعدی مورد استفاده قرار می گیرند، می پردازیم. فصل دوم، در مورد روش تاو عملیاتی و تجزیه ادومیان و تقریب پاده می باشد. در فصل سوم، حلّ عددی معادلات انتگرال-دیفرانسیل ولترای غیر خطی با ترکیب روش تاو عملیاتی و تجزیه ادومیان همراه با تقریب پاده بیان شده است. و بالاخره فصل چهارم تعمیم این روش برای حلّ عددی دستگاه معادلات انتگرال-دیفرانسیل ولترای غیرخطی با ترکیب روش تجزیه ادومیان همراه با تاو عملیاتی اختصاص یافته است.

فصل ۱

مفاهیم مقدماتی

۱.۱ مقدمه

تعریف ۱.۱.۱ هر معادله‌ای را که در آن تابع مجهول زیر علامت انتگرال قرار داشته باشد، معادله انتگرال گویند. یا به بیان دیگر، هر معادله به شکل

$$y(x) - \lambda \int_{\alpha(x)}^{\beta(x)} F(x, t, y) dt = f(x) \quad (1)$$

را یک معادله انتگرال گویند. در معادله (۱)، λ عددی معلوم و $\alpha(x)$ ، $\beta(x)$ ، $f(x)$ و F توابعی معلوم هستند و $y(x)$ تابع مجهول است. منظور از حل معادله (۱)، پیدا کردن تابع مجهول $y(x)$ است که در آن صدق کند.

تعریف ۲.۱.۱ اگر یک معادله انتگرال شامل مشتقاتی از تابع مجهول نیز باشد، آنرا معادله انتگرال-دیفرانسیل گویند.

مثال ۱.۱.۱ فرض کنید $y(x)$ تابع مجهول باشد در این حالت به معادله

$$Dy(x) = f(x) + \int_{\alpha(x)}^{\beta(x)} k(x, t) F(y(t)) dt \quad (2)$$

معادله انتگرال-دیفرانسیل گویند. در معادله (۲)، $\alpha(x)$ و $\beta(x)$ حدود انتگرال، تابع دو متغیره $k(x, t)$ به عنوان هسته معادله و تابع $f(x)$ توابعی معلوم هستند و D عملگر دیفرانسیل است. هرگاه عملگر D عملگر همانی باشد آنگاه معادله (۲) به صورت

$$y(x) = f(x) + \int_{\alpha(x)}^{\beta(x)} k(x, t)F(y(t))dt$$

نوشته می شود که یک معادله انتگرال است.

معادلات انتگرال در مسائلی از مباحث فیزیک، زیست شناسی، شیمی و مهندسی ظاهر می شوند. به نظر بوچرا^۱ نام معادله انتگرال توسط بویس-ریموند^۲ در سال ۱۸۸۸ پیشنهاد شده است هر چند که اولین پیدایش معادله انتگرال توسط آبل^۳ به رسمیت شناخته شده است. آبل در رساله اش در سالهای ۱۸۲۳ تا ۱۸۲۶ مشغول بررسی معادلاتی نظیر

$$f(x) = \int_a^\infty (x-t)^{-\alpha} f(t) dt, \quad 0 < \alpha < 1$$

بود که در آن $f(x)$ یک تابع پیوسته است و در شرط $f(\alpha) = 0$ صدق می کند. همچنین عقیده ای وجود دارد که اولین پیدایش معادله انتگرال به کار لاپلاس^۴ در سال ۱۷۸۲ برمی گردد که روی تبدیلات لاپلاس و معکوس آنها مطالعه می کرد. به عنوان مثال، تبدیل لاپلاس تابع $f(t)$ به صورت

$$L(f(t)) = F(s) = \int_0^\infty e^{-st} f(t) dt, \quad s > 0$$

است، به شرط آنکه انتگرال فوق به ازای $s > 0$ همگرا باشد. یا در مسأله پیدا کردن تبدیل معکوس لاپلاس تابع $F(s) = \frac{1}{s^2}$ ، $s > 0$ با حل معادله انتگرال

$$\frac{1}{s^2} = \int_0^\infty e^{-st} f(t) dt, \quad s > 0$$

M. Bocher^۱

Bois-Reymond^۲

Abel^۳

Laplace^۴

مواجه می‌شویم. بنابراین به نظر می‌رسد که معادله انتگرال توسط لاپلاس شروع شده باشد. در سال ۱۸۲۰ فوریه^۵ تبدیلات فوریه را مطرح کرد که پیدا کردن تبدیل معکوس فوریه به حل معادله انتگرال منجر شد. همچنین در سال ۱۸۲۶ پواسن^۶ در بررسی علم مغناطیس، معادله

$$y(x) - \lambda \int_0^x k(x,t)y(t)dt = f(x)$$

را مورد بررسی قرار داد که در آن $y(x)$ تابع مجهول است. در سال ۱۸۷۰ نیومن^۷ ثابت کرد که یافتن جواب مسأله دیریکله^۸ با تعیین جواب یک معادله انتگرال معادل است که اصطلاحاً به آن معادله انتگرال با شرایط مرزی می‌گویند. در سال ۱۸۹۶ ولترا^۹ در مطالعه موضوع رشد جمعیت، به مسأله

$$y(x) + \int_a^x k(x,t)y(t)dt = f(x)$$

برخورد کرد. در سال ۱۹۰۰ فردهلم^{۱۰} معادله

$$y(x) = f(x) + \int_a^b k(x,t)y(t)dt$$

را مورد مطالعه قرار داد [۱].

۲.۱ دسته‌بندی معادلات انتگرال

۱.۲.۱ معادله انتگرال فردهلم

معادله انتگرال فردهلم خطی نوع دوم به شکل

$$y(x) - \lambda \int_a^b k(x,t)y(t)dt = f(x), \quad x \in [a, b] \quad (۳)$$

Fourier^۵

Poisson^۶

Neumann^۷

Direclet^۸

V. Volterra^۹

Fredholm^{۱۰}

است. در معادله (۳)، λ ، b و a اعدادی معلوم، تابع $k(x, t)$ هسته معادله انتگرال و تابع $f(x)$ نوابعی معلوم هستند. اگر

$$f(x) = \lambda \int_a^b k(x, t)y(t)dt, \quad x \in [a, b] \quad (۴)$$

آنگاه معادله (۴) را معادله انتگرال فردهلم خطی نوع اول گویند. معمولاً تابع جواب در این نوع معادلات به تابع $f(x)$ خیلی حساس است بدین معنی که تغییرات جزئی در تابع $f(x)$ باعث تغییرات زیاد در تابع جواب می شود. به عبارت دیگر این نوع مسائل بد وضع هستند که روشهای خاصی را برای حلّ می طلبند [۷]. هرگاه $f(x) = 0$ معادله (۳) را معادله همگن، در غیر اینصورت آنرا معادله غیرهمگن می گویند. معادله همگن را مسأله مقدار مشخصه و $y(x)$ را تابع مشخصه عملگر انتگرال نیز می گویند [۷]. بایستی توجه کنیم که می توانیم مسائل مقدار مرزی را به معادله انتگرال فردهلم تبدیل کنیم. به عنوان مثال مسأله مقدار مرزی

$$\begin{cases} y''(x) + y(x) = x, & 0 < x < 1, \\ y(0) = 1, y(1) = 0 \end{cases}$$

به معادله انتگرال فردهلم خطی ناهمگن نوع دوم به صورت

$$y(x) - \int_0^1 k(x, t)y(t)dt = 2x - 1$$

تبدیل می شود که در آن هسته $k(x, t)$ به شکل

$$k(x, t) = \begin{cases} t(1-x) & 0 \leq t \leq x \\ x(1-t) & x \leq t \leq 1 \end{cases}$$

است. یا به عنوان مثال دیگر مسأله همگن با مقدار مرزی

$$\begin{cases} y''(x) - \lambda y(x) = 0, & a < x < b, \\ y(a) = 0, y(b) = 0. \end{cases}$$

به معادله انتگرال فردهلم خطی همگن نوع دوم

$$y(x) - \lambda \int_a^b k(x, t)y(t)dt = 0$$

تبدیل می‌شود که هسته آن عبارت است از [۲۵]:

$$k(x, t) = \begin{cases} \frac{(t-a)(x-b)}{b-a}, & a \leq t \leq x \\ \frac{(x-a)(t-b)}{b-a}, & x \leq t \leq b. \end{cases}$$

تعریف ۱.۲.۱ S و T را به ترتیب مربع و مثلث بسته زیر تعریف می‌کنیم:

$$S = \{(x, t) \mid a \leq x \leq b, a \leq t \leq b\} \quad T = \{(x, t) \mid a \leq t \leq x \leq b\}$$

تعریف ۲.۲.۱ تابع $k(x, t)$ را بر مربع S یا مثلث T دارای نقاط ناپیوسته با توزیع منظم گوئیم

هرگاه:

- (۱) نقاط ناپیوستگی آن روی تعدادی متناهی از منحنی‌های هموار باشد.
- (۲) هر یک از منحنی‌های هموار قسمت فوق، هر خط موازی با محورهای مختصات را حداکثر در تعداد متناهی نقطه قطع کند.

تعریف ۳.۲.۱ فضای تابعی \mathcal{R} عبارت است از مجموعه تمام توابعی مانند $k(x, t)$ که بر S یا T

تعریف شده و

- (۱) $k(x, t)$ بر دامنه تعریف S یا T کراندار باشد.
- (۲) نقاط ناپیوستگی $k(x, t)$ بر S یا T دارای توزیع منظم باشد.

قضیه ۱.۲.۱ (قضیه متناوب فردهلم) معادله انتگرال فردهلم خطی غیرهمگن جواب یکتا دارد

اگر و تنها اگر معادله انتگرال فردهلم همگن نظیر آن فقط جواب بدیهی داشته باشد.

برهان. ر. ک. [۷].

■

قضیه ۲.۲.۱ هرگاه $k(x, t)$ در معادله انتگرال فردهلم خطی نوع دوم در فضای تابعی \mathcal{R} باشد و $f(x)$ در $[a, b]$ پیوسته باشد و $|\lambda| < \frac{1}{M(b-a)}$ ، که در آن M کران بالای تابع $k(x, t)$ است، آنگاه معادله انتگرال فردهلم خطی جواب یکتا دارد که در $[a, b]$ پیوسته است [۷].

هر معادله به شکل

$$y(x) - \lambda \int_a^b F(x, t, y) dt = f(x) \quad (5)$$

را معادله انتگرال فردهلم غیرخطی گویند که در آن $f(x)$ و $F(x, t, y)$ توابعی پیوسته هستند. با فرض $f(x) + \lambda \int_a^b F(x, t, y) dt = T(y)$ ، می‌توان معادله (۵) را به شکل $y(x) = T(y)$ نوشت که آن را شکل عملگری معادله انتگرال فردهلم غیرخطی می‌گویند.

تعریف ۴.۲.۱ تابع $F(x, t, y)$ نسبت به متغیر $y(t)$ در شرط لپشیتس صدق می‌کند هرگاه عددی مثبت مانند L (بنام ثابت لپشیتس) موجود باشد به طوری که برای هر $(x, t, a(t)), (x, t, b(t)) \in D_F$ داشته باشیم

$$|F(x, t, a(t)) - F(x, t, b(t))| \leq L|a(t) - b(t)|$$

که در آن $D_F = \{(x, t, y) : x, t \in [a, b], y \in [c, d]\}$

تعریف ۵.۲.۱ (نقطه ثابت یک عملگر) اگر $T : X \rightarrow X$ یک عملگر باشد، نقطه $x_0 \in X$ را نقطه ثابت عملگر T می‌گوئیم اگر $T(x_0) = x_0$.

تعریف ۶.۲.۱ (نگاشت انقباضی) نگاشت $T : X \rightarrow X$ را نگاشت انقباضی می‌گوئیم اگر عددی حقیقی و نامنفی مانند α ، $0 \leq \alpha < 1$ موجود باشد به طوری که برای هر $x_1, x_2 \in X$ داشته باشیم:

$$|T(x_1) - T(x_2)| \leq \alpha|x_1 - x_2|.$$

قضیه ۳.۲.۱ (قضیه نقطه ثابت) اگر $T : X \rightarrow X$ نگاشت انقباضی باشد آنگاه T فقط یک نقطه ثابت دارد.

برهان. ر. ک. [۲۵].

ثابت می‌شود که اگر عملگر T ، نظیر معادله انتگرال فردهلم غیرخطی (۵)، در شرط لپشیتس صدق کند و $|\lambda| < \frac{1}{L(b-a)}$ که در آن عدد L ثابت لپشیتس عملگر T است آنگاه معادله $y(x) = Ty(x)$ جواب یکتا دارد. بایستی دقت کنیم که فقط پیوستگی $F(x, t, y)$ برقراری شرط لپشیتس را نتیجه نمی‌دهد. اگر $\frac{\partial F}{\partial y}(x, t, y)$ در D_F پیوسته باشد آنگاه $F(x, t, y)$ نسبت به $y(t)$ در شرط لپشیتس صدق می‌کند و ثابت لپشیتس به صورت $L = \max_{(x,t) \in D} \left| \frac{\partial F}{\partial y} \right|$ بدست می‌آید [۲۵].

۲.۲.۱ معادله انتگرال ولترا

معادله انتگرال ولترای خطی نوع دوم، به شکل

$$y(x) - \lambda \int_a^x k(x, t)y(t)dt = f(x), \quad x \in [a, b] \quad (6)$$

است. در معادله (۶)، λ و a اعدادی معلوم، تابع $k(x, t)$ بنام هسته معادله انتگرال و تابع $f(x)$ تابعی معلوم هستند. اگر

$$f(x) = \lambda \int_a^x k(x, t)y(t)dt, \quad x \in [a, b] \quad (7)$$

آنگاه معادله (۷) را معادله انتگرال ولترای خطی نوع اول می‌گویند. هرگاه $f(x) = 0$ ، معادله (۶) را همگن، در غیر این صورت آنرا غیرهمگن می‌گویند. مسأله مقدار اولیه، به یک معادله انتگرال ولترا قابل تبدیل است. به عنوان مثال مسأله مقدار اولیه ناهمگن

$$\begin{cases} y''(x) + y(x) = \cos x \\ y(0) = 0, y'(0) = 1. \end{cases}$$

به معادله انتگرال ولترای خطی ناهمگن نوع دوم به شکل

$$y(x) + \int_0^x (x-t)y(t)dt = \cos x - x$$

تبدیل می‌شود. به عنوان دومین مثال، مسأله مقدار اولیه خطی

$$\begin{cases} y''(x) - \sin(x)y'(x) + e^x y(x) = x \\ y(0) = 1, y'(0) = -1. \end{cases}$$

به معادله انتگرال ولترای خطی ناهمگن نوع دوم به شکل

$$y(x) - \int_0^x (\sin x + (t-x)(e^t + \cos t))y(t)dt = \frac{x^2}{6} - x$$

تبدیل می‌شود [۲۵].

با فرض اینکه همواره $k(x, x) \neq 0$ و $k(x, t)$ نسبت به x مشتق‌پذیر باشد، معادله انتگرال ولترای خطی

نوع اول

$$f(x) = \lambda \int_0^x k(x, t)y(t)dt, \quad x \in [0, b]$$

را می‌توان به معادله انتگرال ولترای خطی نوع دوم

$$y(x) - \int_0^x h(x, t)y(t)dt = g(x), \quad x \in [0, b]$$

تبدیل نمود که در آن $g(x) = \frac{1}{\lambda k(x, x)} \frac{df}{dx}$ و $h(x, t) = \frac{-1}{k(x, x)} \frac{\partial k(x, t)}{\partial x}$ (ر.ک. [۱]).

برای مثال می‌توان معادله انتگرال ولترای خطی نوع اول

$$\sin x = \int_0^x e^{x-t}y(t)dt$$

را به معادله انتگرال ولترای خطی نوع دوم

$$y(x) + \int_0^x e^{x-t}y(t)dt = \cos x$$

تبدیل نمود [۲۵].

هر معادله انتگرال ولترا را می‌توان یک معادله انتگرال فردهلم در نظر گرفت که هسته آن به صورت

$$k(x, t) = \begin{cases} k(x, t), & a \leq t \leq x \\ 0, & x < t \leq b. \end{cases}$$

است که در آن $k(x, t)$ موجود در ضابطه اول همان هسته معادله انتگرال ولترا است.

قضیه ۴.۲.۱ اگر در معادله انتگرال ولترا

$$y(x) - \lambda \int_a^x k(x, t)y(t)dt = f(x), \quad x \in [a, b] \quad (۸)$$

تابع $f(x)$ در $[a, b]$ پیوسته و تابع $k(x, t)$ در فضای تابعی \mathcal{R} باشد آنگاه معادله (۸)، جواب یکتا دارد که در $[a, b]$ پیوسته است [۲۵].

لازم به ذکر است که معادله انتگرال ولترا برای (۸) را می توان به صورت $(I - T)y(x) = 0$ نیز نمایش داد که در آن $Ty(x) = f(x) + \lambda \int_a^x k(x, t)y(t)dt$.

ثابت می شود که اگر توابع $f(x)$ و $k(x, t)$ پیوسته باشند آنگاه عملگر T یک نگاشت انقباض است و معادله $y(x) = Ty(x)$ بنا بر قضیه نقطه ثابت ۳.۲.۱ دارای جواب یکتا است [۲۵].

معادله انتگرال ولترا برای غیرخطی به صورت

$$y(x) - \lambda \int_a^x F(x, t, y)dt = f(x), \quad x \in [a, b] \quad (۹)$$

است. در معادله (۹)، برای وجود و یکتایی جواب آن کافی است تابع $f(x)$ در $[a, b]$ پیوسته و تابع $F(x, t, y)$ نسبت به هر سه متغیر x, t, y در ناحیه

$$D = \{(x, t, y) : a \leq x \leq b, a \leq t \leq b, c \leq y \leq d\}$$

پیوسته باشد. علاوه بر آن $F(x, t, y)$ نسبت به y در شرط لپشیتس صدق کند [۲۵]. معادلات انتگرال غیرخطی در حالت کلی جواب یکتا ندارند و حلّ تحلیلی آنها بسیار مشکل است.

۳.۲.۱ معادلات انتگرال منفرد

یک معادله انتگرال را منفرد نامند هرگاه حداقل یکی از دو کران انتگرال بینهایت باشد یا اینکه هسته آن کراندار نباشد. انتگرال فوریه تابع $y(x)$ به صورت

$$F(y(x)) = \int_{-\infty}^{+\infty} e^{i\lambda x} y(x) dx$$

تعریف می‌شود که یک انتگرال منفرد با دامنهٔ انتگرال‌گیری نامتناهی است. حالتی از معادلات انتگرال منفرد با هستهٔ نامتناهی به صورت

$$y(x) - \int_a^x \frac{g(x,t)}{(x-t)^\alpha} y(t) dt = f(x), \quad 0 < \alpha < 1 \quad (10)$$

هستند که در آن $g(x,t)$ تابعی کراندار است. برای معادلات انتگرال منفرد با هستهٔ نامتناهی دو حالت را در نظر می‌گیریم که روش حل آنها کاملاً متفاوت است. معادلهٔ (۱۰) را معادلهٔ انتگرال منفرد از نوع ضعیف یا معادلهٔ انتگرال با هستهٔ منفرد ضعیف گویند هرگاه $0 < \alpha < 1$. دستهٔ دیگر، معادلات انتگرال منفرد قوی است. هرگاه $\alpha = 1$ معادلهٔ (۱۰) را معادلهٔ انتگرال منفرد با هستهٔ کوشی هم می‌نامند [۲۵].

معادلات

$$y(x) - \frac{1}{3} \int_{-\infty}^{\infty} \cos(x-t) y^2(t) dt = x$$

$$y(x) - \frac{1}{6} \int_{-\infty}^{+\infty} (x-t) y(t) dt = 1 + x^2$$

مثالهایی از معادلات انتگرال منفرد $k(x,t) = (x-t)^\alpha$ با حدود انتگرال‌گیری نامتناهی هستند.

معادلات

$$x^2 = \int_0^x \frac{1}{\sqrt{x-t}} y(t) dt$$

$$x = \int_0^x \frac{1}{(x-t)^\alpha} y(t) dt, \quad 0 < \alpha < 1$$

$$y(x) = 1 + 2\sqrt{x} - \int_0^x \frac{1}{\sqrt{x-t}} y(t) dt \quad (11)$$

مثالهایی از معادلات انتگرال منفرد هستند که علت منفرد بودن آنها نامتناهی بودن هسته در کران بالای انتگرال‌گیری است. معادلات انتگرال آبل در حالت کلی به شکل

$$f(x) = \int_a^x \frac{g(x,t)}{(x-t)^\alpha} y(t) dt, \quad 0 < \alpha < 1, \quad x \in [a,b]$$

هستند. این معادلات اولین بار توسط ریاضیدان نروژی بنام نیلز آبل در سال ۱۸۲۳ معرفی و مورد بررسی قرار گرفت. معادلهٔ انتگرال (۱۱)، از نوع ولترای نوع دوم منفرد بطور ضعیف است که این نوع معادلات در مسائلی نظیر انتقال گرما، رشد کریستالها و مکانیک سیالات ظاهر می‌شوند.